

Mfv.I.10.127/2013/10.

A Kúria a dr. Posza Éva Erika ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Kiss Attila ügyvéd által képviselt alperes ellen közalkalmazotti jogviszony megszüntetése jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Kaposvári Munkaügyi Bíróságnál 5.M.181/2012. szám alatt megindított és másodfokon a Kaposvári Törvényszék 3.Mf.21.527/2012/7. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen az alperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

r é s z í t é l e t :

A Kúria a Kaposvári Törvényszék 3.Mf.21.527/2012/7. számú ítéletének a Kaposvári Munkaügyi Bíróság 5.M.181/2012/17. számú ítélete felmentés jogellenességének megállapítására és annak jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezését helybenhagyó döntését - a perköltségre és az illetékre vonatkozó rendelkezésére is kiterjedően - hatályon kívül helyezi, és e körben a másodfokú bíróságot új eljárásra és új határozat meghozatalára utasítja.

Egyebekben hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg a felperesnek tizenöt nap alatt 10.000 (tízezer) forint együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási részköltséget.

Megállapítja, hogy az étkezési utalvány vonatkozásában a le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati eljárási illetéket az állam viseli.

A hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a felek felülvizsgálati eljárási részköltségét fejenként 20.000 (húszezer) forintban, míg a felülvizsgálati eljárás részilletékét 193.900 (egyszázkilencvenháromezer-kilencszáz) forintban állapítja meg.

I n d o k o l á s

A felperes keresetében az alperes által közölt felmentés jogellenességének megállapítását és eredeti munkakörbe történő visszahelyezését, elmaradt illetménye és béren kívüli juttatás megfizetését kérte. Hivatkozása szerint a felmentés felmentési tilalomba ütközött, a munkáltató a Kjt. 30/A. § (1) bekezdését megsértette, továbbá a felmentési indoka nem valós és nem okszerű, és a rendeltetésszerű joggyakorlás tilalmába is ütközik.

A Kaposvári Munkaügyi Bíróság 5.M.181/2012/17.számú ítéletében megállapította, hogy az alperes a felperes közalkalmazotti jogviszonyát jogellenesen szüntette meg. Kötelezte az alperest a felperes eredeti munkakörében történő továbbfoglalkoztatására, a 2012. június 4-étől járó elmaradt illetménye megfizetésére, valamint a 2011. szeptember 1-jétől december 31-éig terjedő időre járó 60.000 forint étkezési utalvány kiadására. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította. Marasztalta az alperest a felperes perköltségében, megállapította, hogy a feljegyzett illetéket az állam viseli.

A felülvizsgálati kérelemmel érintett tényállás szerint a felperes a k. iskolában 2003-2006. között helyettesítő pedagógusként határozott idejű kinevezésekkel állt alkalmazásában, majd gyermek gondozása céljából fizetés nélküli szabadságon volt. 2009. augusztus 10-étől a K.K.I.T. által k. székhellyel megalapított H.J.Á.I.Ó.A.M.I. igazgatóhelyettesi feladatainak ellátásával bízták meg, egyben a k. iskola intézményegység vezetői feladatait is ellátta. A felperes tanítói és magyar-szakos tanári végzettséggel rendelkezik.

K. K. Képviselő-testülete a 2011. március 30-án hozott döntése szerint 2011. július 1-jével kilép a K.K.I.T.-ből, és új társulás keretében új intézményt tart fenn. 2011. június 20-án az intézmény pedagógus létszámát 21,5 főre emelte. 2011. július 1-jétől a jelenlegi alperes jogelődje K. és J. községek társulási megállapodása alapján a K.Ö. által fenntartott egyesített intézmény lett. Ennek egyik intézményegysége a K.Á.I. volt.

A felperes vezetőhelyettesi megbízását 2011. július 8-ával az alperes visszavonta. Az emiatt indított perben 2012. január 5-én kihirdetett elsőfokú részítélettel a bíróság megállapította, hogy a vezetői megbízás visszavonása jogellenes.

A felperes 2011. július-augusztus hónapban szabadságon, 2011. július 1-jétől 2012. február 5-éig keresőképtelen, ezt követően ismét szabadságon, majd 2012. február 21-étől március 14-éig ismételen keresőképtelen volt.

2011. november 3-ai határozatával a képviselő-testület a k. intézményegység pedagógus létszámkeretét egy fővel csökkentette. Erről az alperes jogelődje tájékoztatta a felperest 2012. január 6-án, majd ismételen 2012. január 10-én is. Ez utóbbi iratban jogszabály megjelölésével közölte a munkáltatói jogkör gyakorlója a felperessel, hogy az intézmény a munkakör- felajánlási kötelezettségének eleget tesz, erre figyelemmel a felperes két munkanapon belül írásban nyilatkozzék, hogy igénybe kívánja-e venni a munkakör- felajánlási lehetőséget. Tájékoztatták arról is, hogy amennyiben a nyilatkozattételt elmulasztja, azt a munkáltató úgy tekinti, hogy nem kíván a lehetőséggel élni. A felperes válaszában sérelmezte a munkáltató eljárását, a munkakörfelajánlás lehetőségének igénybevételeéről azonban nem nyilatkozott.

Az alperes 2012. március 19-én közölte a felperessel a felmentést. A felmentési időt 2012. április 3-ai kezdő nappal jelölte meg. A felmentés indokolása szerint az intézményfenntartó önkormányzat képviselő-testülete a pedagógus létszámkeretét 20,5 főre csökkentette. Az intézményben humán szakos tanárok mindegyikének a megfelelő óraszám nem biztosítható.

A munkaügyi bíróság ítéletének indokolása szerint a felmentés közlése az Mt. 90. § (1) és (2) bekezdésében foglaltakra figyelemmel nem ütközött felmentési tilalomba, továbbá az alperes a Kjt. 30/A. § (1) bekezdésében foglalt tájékoztatási kötelezettségének eleget tett. Az, hogy ez a keresőképtelenség időtartama alatt történt, a felmentést nem teszi jogellenessé, mert

a tájékoztatásnak a felmentést meg kell előznie.

Önmagában nem teszi a felmentést jogellenessé az sem, hogy a munkáltató a képviselő-testület határozatában a létszámleépítésre előírt 2012. január 1-jei határidőt elmulasztotta.

Megállapította az elsőfokú bíróság, hogy a felmentés indoka valós, és a munkaügyi jogvita keretein - általában - kívül esik annak vizsgálata, hogy a munkáltató miért az adott munkavállaló közalkalmazotti jogviszonyát szüntette meg. A felperes azonban rendeltetésellenes joggyakorlásra is hivatkozott, ezért vizsgálta, hogy az azonos vagy hasonló helyzetben lévő munkavállalók közül miért a felperes jogviszonyát szüntették meg. Megállapította, hogy a felmentés nem jogszerű cél elérésére irányult, emiatt az Mt. 4. § (2) bekezdésébe ütközött, és jogellenes.

Erre tekintettel a Kjt. 34. § (1) bekezdés a) pontja alapján kötelezte az alperest a felperes eredeti munkakörében történő továbbfoglalkoztatásra.

A Kjt. 34. § (2) és (5) bekezdése alapján a felperes részére a felmentési idő leteltétől az elsőfokú ítélet meghozataláig terjedő időre járó elmaradt illetmény összegéből levonta a felperes által igénybe venni elmulasztott 90 napra járó 279.000 forint álláskeresési járadék összegét.

A 2011. szeptember 1-jétől december 31-éig terjedő időre külön juttatásként járó havi 15.000 forint megfizetésére, illetőleg ilyen értékű étkezési utalvány kiadására kötelezte az alperest, mert az étkezési utalvány kiadását az önkormányzat nem kötötte feltételhez, tehát tényleges munkavégzéshez sem.

Az alperes fellebbezésében az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatását és a felperes keresetének elutasítását kérte. Álláspontja szerint a felperes a harminc napos keresetindítási határidőn túl terjesztette elő a rendeltetésellenes joggyakorlásával kapcsolatos kereseti kérelmét, ezért az elkésett. Érdemben is vitatta, hogy a felmentés jogát rendeltetésellenesen gyakorolta. Vitatta, hogy a felperes a havi 15.000 forintos étkezési utalványra jogosult lett volna.

A felperes csatlakozó fellebbezésében az elmaradt illetménynek az elsőfokú bíróság által levont 279.000 forint álláskeresési járadékkal történő felemelését kérte arra hivatkozással, hogy annak igényléséhez szükséges munkáltatói igazolásokat az elsőfokú ítélet meghozatala után küldte meg részére az alperes. Ezért mulasztás a felperest nem terheli a kárenyhítési kötelezettség körében.

A Kaposvári Törvényszék 3.Mf.21.527/2012/7. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett rendelkezéseit nem érintette, míg fellebbezett rendelkezéseit helybenhagyta. Az alperest a felperes javára fellebbezési eljárási részperköltség megfizetésére kötelezte megállapítva, hogy a feljegyzett fellebbezési illeket az állam viseli.

A másodfokú bíróság a tényállást a rendelkezésre álló iratok alapján kiegészítette. Rögzítette, hogy a fenntartó képviselő-testület az egy fő pedagógus létszámcsökkentés végrehajtása során

egy humán szakos tanár közalkalmazotti jogviszonyának megszüntetését irányozta elő azzal az indokkal, hogy ezen szakos tanárok mindegyikének a megfelelő óraszámát nem tudja biztosítani. A felperes a fellebbezési tárgyaláson előadta, hogy az alperes a létszámleépítés közlésekor nem tájékoztatta őt arról, hogy a létszámleépítést ki lehetett volna küszöbölni az érintett munkavállalók csökkentett óraszámában történő továbbfoglalkoztatásával. Az alperes a felperesi állítást nem vitatta.

A felperes az alperes által 2012. augusztus 24-én postázott igazoló lap alapján benyújtott igénylése folytán 2012. szeptember 6-ától havi bruttó 93.000 forint álláskeresői ellátásban részesült.

Az így kiegészített tényállás alapján a másodfokú bíróság a kereseti kérelem jogalapja körében helytálló elsőfokú döntést eltérő indokok alapján hagyta helyben.

Rögzítette, hogy a felperes a keresetét a jogszabály szerinti harminc napos keresetindítási határidőn belül terjesztette elő a felmentés jogellenességének megállapítása iránt. Módosított keresetében hivatkozott a munkáltató rendeltetésellenes joggyakorlására, a fellebbezési eljárás során pedig arra, hogy az alperes a felmentés közlése előtt nem tájékoztatta arról, hogy az érintett munkavállalók kérhetik a részmunkaidőben történő foglalkoztatásukat. E tény a fellebbezési tárgyaláson az alperes törvényes képviselője is elismerte.

A törvényszék szerint a kereseti kérelemhez kötöttség nem jelenti egyúttal minden esetben a jogcímhöz kötöttséget is. A bíróság a fél által megjelölt jogcímtől eltérhet, ha a követelést támasztó fél által előadott tények valónak bizonyulnak, és ezek a kereseti követelést megalapozzák. Ezért érdemben vizsgálta, hogy az alperes a felmentés során a közalkalmazotti törvény valamennyi előírását betartotta-e: így a Kjt. 30/A. §-ban foglaltakon túl a 30/B. § és 30/C. § (1) bekezdés b) pontja, valamint a (2) bekezdése rendelkezéseit is.

Megállapította a másodfokú bíróság, hogy az alperes a felmentés közlését megelőzően nem tájékoztatta a felperest írásban a részmunkaidős felajánlás mellett történő továbbfoglalkoztatás lehetőségéről, ezzel a Kjt. 30/B. §, 30/C. § (1) bekezdés b) pontja és (2) bekezdés rendelkezéseibe ütközően, jogellenesen járt el. Mulasztása a munkáltatói felmentést önmagában jogellenessé teszi. Erre tekintettel érdemben helytálló a munkaügyi bíróság döntése, mert a Kjt. 34. § (1) bekezdés felmentés közlésekor még hatályos a) pontja alapján a felperest eredeti munkakörében kell kérelmére továbbfoglalkoztatni.

Az alperes megszegte a felmentési korlátozással kapcsolatos rendelkezéseket, emiatt az elsőfokú bíróság szükségtelenül vizsgálta a munkáltatói joggyakorlás rendeltetésszerűségét. Ezért mellőzte az elsőfokú bíróság ítélete indokolásának ezen okfejtését. Rögzítette, hogy a másodfokú eljárásban felmerült újabb peradatokra figyelemmel jogszerűen történt a felperes elmaradt illetményéből a

levonás, mivel a folyósítás kezdő időpontjától a jogerős ítélet meghozataláig az elsőfokú ítéletben levont álláskeresői járadék már megtérült, ezért ezzel az elmaradt illetményt csökkenteni kellett.

Az elsőfokú bíróság helyesen kötelezte az alperest az étkezési utalvány megtérítésére, indokolásával a másodfokú bíróság egyetértett.

Az alperes felülvizsgálati kérelmében a másodfokú ítélet hatályon kívül helyezésével elsődlegesen új eljárás lefolytatására kötelezését és az alperes fellebbezésének érdemi elbírálását, másodlagosan az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a felperesi kereset elutasítását kérte.

Hivatkozása szerint a másodfokú bíróság téves jogi álláspontja folytán nem vizsgálta érdemben az alperes fellebbezését. Döntésével kizárta az alperest a rendes perorvoslat gyakorlásának jogából, mert teljesen új ténymegállapítás alapján hozta meg döntését, és annak előzményét nem vizsgálta.

Álláspontja szerint a Kjt. 30/A. §-30/C. § rendelkezéseit nem helytállóan értelmezte a másodfokú bíróság.

A munkáltató tájékoztatási kötelezettsége kétlépcsős. Először a munkakör felajánlásának lehetőségéről kell a munkavállalót tájékoztatni, majd ha ő a jogszabályban előírt kettő munkanapon belül nyilatkozik annak kéréséről, akkor kell a jogszabályban meghatározott időben az állásfelajánlást megtenni, és ezzel egy időben kell a 30/C. § (1) bekezdés a) és b) pontjában előírt tájékoztatást megadni. A felperes azonban a munkakör felajánlás lehetőségével nem élt, ezért a munkakör felajánlásra vonatkozó tájékoztatást nem kellett megadnia.

A másodfokú bíróság nem vette figyelembe a közoktatási törvényben foglalt, a pedagógusokra vonatkozó speciális munkaidő meghatározást sem, miszerint „A heti törvényes munkaidő kötelező óraszámából és a nevelő, illetve nevelő-oktató munkával vagy a gyermekekkel tanulókkal a szakfeladatnak megfelelő foglalkozással összefüggő feladatok ellátásához szükséges időből áll”. A fenntartó jelen esetben egy fő pedagógus létszám csökkentéséről döntött, nem pedig arról, hogy a finanszírozott óraszámot 22-vel kell csökkenteni, mert csak ebben az esetben lett volna lehetőség arra, hogy az egy főre eső kötelező óraszámcsökkentést elosztja több pedagógus között.

Az 1993. évi LXXIX. törvény 15. §-a és a 2011. évi CXCV. törvény 61. §-a pedig kimondja, hogy „Pedagógus munkakör ellátására - az óraadó kivételével - polgári jogi jogviszony nem létesíthető”. Ebből következően tehát a részmunkaidőben való foglalkoztatás, amelynek felajánlása elmaradása miatt a törvényszék alperest elmarasztalta, pedagógusok esetében nem alkalmazható. Csak arra lett volna mód, hogy a 2003. évi LXI. törvény 90. § (5) bekezdése alapján a pedagógusok és a vezetők kötelező óraszámát a fenntartó egyetértésével csökkentsék.

A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében elsődlegesen a

felülvizsgálati kérelem elutasítását, másodlagosan a jogerős ítélet hatályban történő fenntartását kérte.

A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem az alábbiak szerint alapos.

A felülvizsgálati kérelem önálló rendkívüli jogorvoslati kérelem. Ezért a törvény értelmében abban pontosan meg kell jelölni a jogszabálysértést és annak indokait. Erre tekintettel a Kúria az alperes felülvizsgálati kérelmének azon részét bírálhatta el, amely a törvénynek megfelelnek (Pp. 272. § (2) bekezdés, BH 1995.99/II.). Nem vonhatta tehát vizsgálódási körébe az étkezési utalványok ellenértékének megfizetésére kötelező jogerős ítéleti rendelkezést, mert e körben a felülvizsgálat nem tartalmazott jogi érvelést, mivel az alperes csak a teljes keresetet elutasító döntés meghozatalát kérte.

Alapos a felülvizsgálati kérelem azonban a közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetésének megállapításáról hozott jogerős ítéleti rendelkezést illetően.

E körben az alperes a Kjt. 30/A.§-30/C. § rendelkezéseinek helytelen értelmezésére és nem megfelelő alkalmazására, tehát anyagi jogszabálysértésre hivatkozott, ezért tartalmában megfelelt a Pp. 270. § (2) bekezdésében foglaltaknak. Miután konkrét jogszabályhely megjelölésével adta elő a felülvizsgálati érvelését, ezért alaptalanul sérelmezte a felperes felülvizsgálati ellenkérelmében, hogy a felülvizsgálati kérelem nem felel meg a jogszabálynak.

A Pp. 275. § (2) bekezdés szerint a Kúria a jogerős határozatot csak a felülvizsgálati kérelem és a csatlakozó felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálhatja felül. Az alperes felülvizsgálati kérelme a jogerős döntést anyagi jogszabálysértésre hivatkozással támadta, ezért a Kúria nem vizsgálhatta, hogy az érdemi döntés meghozatalakor a másodfokú bíróság eljárási szabályt sértett-e (Pp. 253. § (3) bekezdés).

A felek fellebbezéssel nem támadták az elsőfokú ítélet azon ténymegállapítását, hogy a munkáltatónak a Kjt. 30/A. § (1) bekezdésben foglalt munkakörfelajánlás lehetőségére vonatkozó írásbeli tájékoztatását követően a felperes nem nyilatkozott arról, hogy e lehetőséget igénybe veszi.

A másodfokú bíróságnak a Kjt. 30/C. § (1) bekezdés b) pontjában valamint a (2) bekezdésben foglaltak megsértéséről szóló döntését erre figyelemmel kellett meghoznia.

Helyes az alperes hivatkozása, miszerint a Kjt. 30/C. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy a munkáltató a 30/A. §-ban foglalt állásfelajánlás során köteles a felmentés közlésének tervezett időpontja előtt legalább tíz nappal írásban tájékoztatni a közalkalmazottat a 30/B. § szerinti lehetőségről, és a tervezett felmentéssel esetlegesen érintettek nevéről, munkakörük megnevezéséről, továbbá a kinevezés-módosítással a közalkalmazottak között elosztható munkaidő mértékének felső határáról, illetve a

napi négy óránál rövidebb munkaidő kikötésének lehetőségéről (Kjt. 30/C. § (1) bekezdés b) pont).

A Kjt. 30/A. § (1) bekezdése szerint először a munkáltató a Kjt. 30. § (1) bekezdés b) pontjában meghatározott esetben írásban arról tájékoztatja a közalkalmazottat, hogy az iskolai végzettségének és szakképzettségének, szakképesítésének megfelelő másik betöltetlen munkakör felajánlását igényelheti. A munkakör-felajánlási lehetőség igénybevétele esetén alkalmazhatók a Kjt. 30/A. § (1) bekezdés utolsó mondatában foglalt felmentési korlátokra irányadó szabályok. A Kjt. 30/B. § (1) bekezdésben foglalt - a közalkalmazottaknak a munkaidő mértéke módosítására irányuló közös kérelme esetén fennálló - felmentési korlát szintén csak ezen állásfelajánlás során vehető figyelembe a 30/C. § (1) bekezdés b) pontja rendelkezése alapján. Ez következik a „a munkáltató a 30/A. §-ban foglalt állásfelajánlás során” szövegrész alkalmazásából, figyelemmel arra is, hogy a Kjt. 30/A. § (1) bekezdés nem tartalmaz külön előírást arra vonatkozóan, hogy a Kjt. 30/B. §-ban foglalt lehetőség felajánlásáról is tájékoztatni kell előzetesen a közalkalmazottat.

A Kjt. 30/A. § rendelkezései szerint az állásfelajánlás igénybevétele esetén kerülhet sor a munkáltató részéről a munkáltató irányítása alatt álló másik munkáltató, illetőleg a fenntartó betöltetlen munkakör érdekében történő megkeresésére (Kjt. 30/A. § (2) bekezdés). Ebből következően - figyelemmel a 30/C. § (1) bekezdés a) pontjában foglaltakra is - a felmentéssel esetlegesen érintett közalkalmazottakról történő tájékoztatásra is csak akkor kerülhet sor, ha a közalkalmazott él a munkakör felajánlás lehetőségével.

A fentiek alapján a másodfokú bíróság a jogszabály téves értelmezésével állapította meg, hogy a munkáltató megsértette a Kjt. 30/B. § és 30/C. § rendelkezéseit, ezért e felmentési korlátba ütköző intézkedése jogellenes.

Eltérő jogi álláspontja folytán azonban nem vizsgálta érdemben a fellebbezésnek a közalkalmazotti jogviszony jogellenes megszüntetése tárgyában felhozott (a kereseti kérelem elkésettségére, a rendeltetésellenes joggyakorlásra vonatkozó) érveit, erre tekintettel a másodfokú eljárás megismétlése szükséges. Ezért a Kúria a Pp. 275. § (4) bekezdés alapján a jogerős ítéletnek a felmentés jogellenességét megállapító és annak jogkövetkezményeire vonatkozó rendelkezését hatályon kívül helyezte, és e körben a másodfokú bíróságot a fellebbezésben foglaltak érdemi elbírálása céljából - új eljárásra és új határozat hozatalára utasította. Az étkezési jegy ellenértéke tárgyában a jogerős ítéletet hatályában fenntartotta, tekintettel arra, hogy e vonatkozásban a felülvizsgálati kérelem - jogi érvelés hiányában - érdemben felülbírálatra alkalmatlan volt.

A pernyertesség-pervesztesség arányának megváltozására tekintettel a Kúria a másodfokú ítélet perköltségviselésre vonatkozó rendelkezését is hatályon kívül helyezte a Pp. 275. § (4) bekezdés

alapján azzal, hogy a 81. § (1) bekezdés alapján a hatályban fenntartott rendelkezés vonatkozásában pervesztes alperest kötelezte az együttes fellebbezési és felülvizsgálati eljárási perköltség felperes javára történő megfizetésére. A le nem rótt fellebbezési és felülvizsgálati részilletéket - az alperes személyes illetékmentessége folytán - 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 14.§ alapján az állam viseli.

A hatályon kívül helyezett rendelkezések vonatkozásában a Kúria a Pp. 275. § (5) bekezdése alapján a felülvizsgálati eljárási részköltséget és részilletéket csak megállapította azzal, hogy annak viseléséről az új határozatot hozó bíróság fog dönten.

Budapest, 2013. november 20.

Dr. Hajdu Edit s.k. a tanács elnöke, előadó bíró, Dr. Tallián Blanka s.k. bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró

A kiadmány hitelül:
bírószági tisztviselő